

DËMTIMET NGA AKSIDENTET RRUGORE TEK FËMIJËT NË RRETHIN E TIRANËS, (2000-2005)

GENTIANA QIRJAKO (ÇELA), YLLI SAROLLI, TONE SOKOLI*

Summary

CHILD INJURIES BY ROAD ACCIDENTS IN TIRANA DISTRICT, (2000-2005)

Injury is a major killer of children and adolescents throughout the world, responsible for over 875 000 deaths in children and young people under the age of 18 years each year. Tens of millions more require hospital care for non-fatal injuries, many of whom are left with some form of disability, which all too often has lifelong consequences.

The burden of injury is unequal in that it falls most heavily on the poor, that is to say, the burden is greatest on children and adolescents in the poor countries of the world and within any given country, on those from low-income families.

Pesha e dëmtimeve është e pabarabartë përderisa ajo bie më rëndë tek të varfërit, pra kjo peshë është më e madhe tek fëmijët dhe adoleshentët në vendet më të varfra të botës dhe brenda një vendi të caktuar, tek ata me familje me të ardhura më të pakta. Më shumë se 95% e të gjitha vdekjeve prej dëmtimeve tek fëmijët dhe adoleshentët ndodhin në vendet me të ardhura të ulta ose të mesme. Megjithëse përqindja e vdekjeve të fëmijëve nga dëmtimet është shumë më e ulët ndërmjet fëmijëve dhe adoleshentëve nga vendet me të ardhura të larta, dëmtimet përbëjnë sërish një shkak madhor vdekjesh, të llogaritur në rreth 40% të të gjitha vdekjeve të fëmijëve dhe adoleshentëve, në këto vende (3).

Ndërsa sistemet e mbledhjes së të dhënave përmirësohen, është bërë gjithnjë e më e qartë se si numri absolut dhe përqindjet e dëmtimeve dhe vdekjeve të fëmijëve dhe adoleshentëve

janë duke u rritur në vendet me të ardhura të ulta dhe të mesme, në përputhje me rritjen e nivelit të urbanizimit dhe motorizimit. Ndërthurja e rritjes së incidencës dhe sukseseve të fundit në reduktimin e shkaqeve të tjera të vdekjes, veçanërisht sëmundjeve infektive, ka bërë që rëndësia e dëmtimeve të vijë duke u rritur aq sa tani ato figurojnë dukshëm në listën e shkaqeve kryesore të vdekjes së fëmijëve dhe adoleshentëve.

Megjithëse ka mungesë literature mbi kostot e dëmtimeve të fëmijëve dhe adoleshentëve, veçanërisht nga vendet me të ardhura të ulta dhe të mesme, është e qartë se pesha sociale dhe ekonomike e këtyre dëmtimeve është e konsiderueshme. Studime të izoluar nga vendet me të ardhura të larta kanë treguar se dëmtimet janë një kontribues madhor në kostot e spitaleve dhe kujdesit shëndetësor. Për shembull, në SHBA, është vlerësuar se dëmtimet e

* Dërguar në redaksi në Korrik 2008, miratuar në Shtator 2008.

Nga Departamenti i Shëndetit Publik.

Adresa për letërkëmbim: Çela G.:Departamenti i Shëndetit Publik.